

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

ВИДАВНИЦТВО ПРИСВЯЧЕНЕ НАУЦІ І ПИСЬМЕНСТВУ
УКРАЇНСЬКО-РУСЬКОГО НАРОДУ

ВПОРЯДКУВАВ

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ.

ТОМ V.

(1895, кн. I).

MITTHEILUNGEN DES SZEVCZENKO-VEREINES

aus dem Gebiete der Wissenschaften und der ruthenischen Literatur

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUSZEWSKI J

BAND V.

(1895, I B.).

У ЛЬВОВІ.

Накладом Наукового Товариства ім Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

І так на стор. 496 під р. 6732 (1224): „а выгонци Галичкыя придоша по Днѣпру и вѣидоша въ море; бѣ бо людей тысяща, и вѣидоша во Днѣпръ и возведоша пороги и сташа у рѣкы Харътицѣ на броду у про-толчи, бѣ бо с ними Домамѣричъ Юрьгій и Держикрай Володиславичъ“. Відтак даліше: „Онѣмъ же отшедшимъ, Юрьги же имъ сказываше, яко стрѣлци суть, инии же молвахуть, яко про простые людие суть, пуше и Половецъ. Юрьги же Домамирчъ молвяхеть: ратници суть и добрая вои“. Трудно припустити, щоби так значна похибка (м місто ж) вкрала ся в літопись аж три рази, тим більше що назва „Домаморичі“ удержалась в Галичині до днешного дня.

Після вістки листовно уділеної мені в. о. Петром Білинським, парохом Довжанки, говорять тамошні селяни: „їду до Домаморич“, „бувем в Домаморичих“. Домаморицкі селяни мають трохи інакшу вдачу, ніж Довжанецкі, інакше носять ся, а і говор у них інакший; кажуть: телѣ, лошѣк, шѣпка (шыпка), місто загально в Тернопільщині уживаного слова „сіножать“ говорять „левада“ (зр. старосл. ливада, новогр. λιβάδιον) і т. и. По думці о. Білинського єсть приселок Домаморичі відай пізнійшою кольонією.

Дуже займавим було би се розслідити, чи і де єсть яка печера Домамира або яке урочище Домаморицке. Також випадалоби поглядати, чи чуть фамилії „Домамирч“, „Домамировнч“, „Домаморицкій“. Поки що, думаю, місце в літописи „къ печерѣ Домамири“ слідує полишити без поправки предложені пок. Зубрицким.

I. B.

Запись руська 1473 р. Документи галицькі з в. XIV—XV, писані руською мовою, досі відомі в такім малім числі, що й порахувати; тому кожна находка заслугує уваги. Отже уважаю вартим подати до відомости загальної запись з р. 1473 на дворіще при р. Сукелі, коло с. Задеревич, що надав дідич задеревичький Данило Дамбогович (може й Далибогович?), якомусь Шандрови з обовязком служби військової; свідками виступакть сусїдні шляхтичи, папи — Татомир з Балич¹⁾; Івашко з Голешова, Марко з Ляховець і ватаман ляховецький Самодержа; всі згадані села існують і досі під тими своїми нзвищами, між Болеховим і Жидачевом; Задеревич лежить на правім боці Сукеля, Шандрове дворіще мало бути по лівій, в сторону Стрия. Цікаве в сїм наданню особливе обовязок військової служби — трома стрільцями.

¹⁾ Thatumirovicz Georgius de Balicze вступає в актах галицьких під р 1453 — Akta gr. i ziem. XII Nr. 256.

Документ сей, privilegium antiquissimum, cum sigillo pensili, ruthenico idiomate in pargameno scriptum, облятував 1742 р. в гроді Галицьким Антоній Сокольніцький, стольник овруцький, bonorum villarum Połaicze, Niemiaticze, Łokutki, Czerniawicze et Kijowka ac aliorum, ad id pertinentium, haeres, і переховав ся він в книгах гродських галицьких, в архіві краєвім львівським (Бернардинським) С. Pal. Nr. 247 f. 927. За текстом руським іде тут копія переписана латинницею. Подаю копію руську без найменших перемін (тільки значок у замінюю апострофом ').

Документ отже переховав ся в так пізній копії; в оборону єго можу тільки те сказати, що не так вона зладжена, щоб могла які претензії на маєтності поперти: надані ґрунта не описані докладно, права нового властителя не досить ясно представлені, та й обовязок служби мабуть не користо було претендентови тут вставляти.

Бжїє нма ѝ станеса, Я се ѝ пань данїло, дамбоговїчъ, Задєревецкї, Вѣдомо чїнїмо сїмъ нашимъ лїстомъ, кождомъ добромъ, кто коли оўзритъ нані ѝлї оўслїшитъ Єго чтѣчї, Яже ѝ дорадївса ѝ своїми прїятелїми, ѝ своїми дѣтїми, Далї Єсмъ на ѝма Шандровї и братїи єго радєвїтеї¹⁾, дворїцї шѣтѣ сторонѣ рѣккї Євкїла, шѣ стрїа, кде доброславецъ сидѣлъ, тоє Єсмъ Ємъ далъ, со оўсѣмъ правомъ, ѝ со оўсѣми оўжиткїми, а шнѣ мнѣ мѣѣтъ и с того сдѣжитї вѣрєю ѝ правдою, намъ и дѣтемъ нашимъ, трїїми стрѣльцї, а прї томъ вѣлї скѣдоци, Пань Татомїръ Балїцкї пань ѝвашко Голешевскї, Пань Марко, Лаховицкї, Самодержа, Батаманъ Лаховицкї, а писан лїстѣ, мѣа ѝюна, оў шести дєнь, на сѣго дорофѣа, подѣ лѣтї Бжїа Нарєжкїа, Тисаца, штирїста, Євмдєсатѣ Трєтого, Лѣта.

М. Грушевський.

Дрібничка до генеалогії Шевченка. Д. Ол. Ковиський в своїй розправі про дитинний вік Шевченка відкинув попередню гадку, що Грушевський чи Грушівський було вуличним прїзвищем Шевченка²⁾, і метричними нотатками довів, що то було прозвище ѝ єго батьків³⁾. До сеї справи хочу навести маленьку подробицю з давнїйшого документа, видрукованого ще перед тридцятьма роками⁴⁾, але досї в сїй справі, здаєть ся, не використаного (принаймні — не пригадую собі). Се „доношениє“,

¹⁾ Вѣ латин. транскрипції: godowytey.

²⁾ Див. напр. Петрова Исторія укр. литературы с. 29.

³⁾ Записки тов. ім. Шевченка I с. 98, порів. Кобзарь, вид. тов. ім. Шевченка т. I с. IV.

⁴⁾ Архивъ Юго-Западной Россіи ч. I т. III (Київ 1864) Nr. 49.